

ΑΠΡΟΣΜΕΝΕΣ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

PIAZZA MEMORIA

ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

ΓΑΜΙΕΤ@ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ!

μιά διαδήλωση
του 1983
ενάντια στο
στρατό

Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Traverso,
τεύχος #10, 06-07/2022

Περισσότεροι από 1000 άνθρωποι ήταν συγκεντρωμένοι στην οδό Σόλωνος, έξω από τη Νομική Σχολή Αθηνών, το απόγευμα της 17ης Οκτωβρίου 1983. Ο λόγος ήταν η δημόσια καλεσμένη διαδήλωση της Επιτροπής για τον Στρατό, μιας ομάδας που ξεπήδησε από τους κόλπους της άκρας αριστεράς και έδρασε περίπου μεταξύ των ετών 1981 και 1985, ανοίγοντας για πρώτη φορά στα ελληνικά κινηματικά δρώμενα, με πολιτικούς και οργανωτικούς όρους, το ζήτημα του συνδικαλισμού μέσα στο στράτευμα¹. Σε εκείνη τη διαδήλωση συμμετείχαν μάλιστα στρατιώτες με καλυμένα τα πρόσωπά τους.

Τρεις μέρες νωρίτερα, στις 14 Οκτωβρίου 1983, οι μπάτσοι του ΠΑΣΟΚ είχαν διαλύσει μια οργανωμένη συγκέντρωση στα Προπύλαια, που κατήγγειλε την στρατοκρατία ως άμεσα υπεύθυνη για τις αυτοκτονίες 33 φαντάρων μέσα στο 1983, συλλαμβάνοντας μάλιστα 11 διαδηλωτές από τους συγκεντρωμένους. Καταλαβαίνει κανείς ότι το κλίμα ήταν ιδιαίτερα φορτισμένο έξω από τη Νομική το απόγευμα εκείνο. Και παρότι οι κινηματικές δυνάμεις της άκρας αριστεράς ήταν μεγαλύτερες αριθμητικά από αυτές του αναρχικού χώρου, οι τελευταίοι σχημάτισαν ένα δικό τους μπλοκ, προσυγκεντρώθηκαν στο Χημείο και έφτασαν στη Νομική πίσω από ένα πανώ που έγραφε «ΚΑΤΩ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΕΙΟ – ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΟΛΟΦΟΝΕΙ!».

Τις επόμενες ημέρες, η αναρχική εφημερίδα Αλληλεγγύη κυκλοφόρησε με έναν λιβέλο εναντίον των αριστεριστών, εξαιρετικό δείγμα γραφής του έντονου αντικομμουνισμού που επικρατούσε σε μερίδες του αναρχικού κινήματος της εποχής. Παρόλα αυτά, η εν λόγω εφημερίδα δεν εκπροσωπούσε σε καμία περίπτωση το σύνολο του αναρχικού χώρου, καθότι τουλάχιστον δύο αναρχικές ομάδες της εποχής, η Παρέα Αναρχικών Κολωνού και η Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών Κάτω Πατησίων-Αχαρνών είχαν φροντίσει να υποστηρίξουν την διαδήλωση της 17ης Οκτώβρη. Φρόντισαν μάλιστα να συνταχθούν με το πολιτικό πλαίσιο της Επιτροπής για τον Στρατό, υποστηρίζοντας τα συνθήματά της, προσθέτοντας βέβαια και τα δικά τους πολιτικά χαρακτηριστικά, τα οποία είχαν μια αναρχική προοπτική εκφρασμένη μέσα από μια γλώσσα που σήμερα ίσως μας φαίνεται ανοίκεια.

Έγραφε για παράδειγμα η προκήρυξη της Παρέας Αναρχικών Κολωνού:

Όταν, λοιπόν, τα αφεντικά αποφασίσουν να βγάλουν τα μάτια τους μεταξύ τους, επικαλούνται τον "πατριωτισμό" μας, μάς οπλίζουν σαν αστακούς και κατόπιν μας στέλνουν κάτω από τις ευλογίες των επί γης αντιπροσώπων του Θεού, να πέσουμε "υπέρ πίστεως και πατρίδος" υπερασπίζοντας τα εθνικά συμφέροντα και την εθνική ακεραιότητα της χώρας.

{...} Η μόνη διέξοδος για να ξεφύγουμε από τη συνεχή και συστηματική καταπίεση από μέρους των αφεντικών και του κράτους είναι η ΕΞΕΓΕΡΣΗ που θα μας οδηγήσει στην ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ώστε να μπορέσουμε να ζήσουμε ελεύθεροι σε μια ατμόσφαιρα ειρήνης.

Από την άλλη, η Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών Κάτω Πατησίων-Αχαρνών, σε ένα άλλο ύφος, έγραφε στην προκήρυξή της:

{...} Ο στρατός όμως δεν χρησιμοποιείται από το κράτος και το κεφάλαιο μόνο σαν μέσο καταστολής. Ο στρατός μέσα από τα καψόνια, τους ξυλοδαρμούς και τα στρατοδικεία προσπαθεί να περάσει στους νέους ένα αίσθημα υποταγής, ώστε όταν φύγουν από τον στρατό να έχουν μεταβληθεί σε άβουλα όντα χωρίς προσωπικότητα, έρμια στα νύχια των συμφερόντων του κεφαλαίου και της κρατικής μηχανής.

Για πολλά θα μπορούσε κανείς/καμία να αναρωτηθεί σχετικά με τις προϋποθέσεις παραγωγής του αντιμιλιταριστικού λόγου στη Μεταπολίτευση, ιδίως στο βαθμό που ο τελευταίος επιχειρούσε να συνδεθεί με τα κινήματα της Νέας Αριστεράς ή της Αυτονομίας που την προηγούμενη δεκαετία είχαν ανθίσει στα δυτικά κράτη. Άξιοι απορίας είναι, πάντως, πως από τη διαδήλωση της 17ης Οκτώβρη 1983, προτάγματα για «15» ή «τρελόχαρτα» έλειπαν από τη συνθηματολογία των διαδηλωτών, τόσο των αριστεριστών όσο και των αναρχικών. Οι λόγοι για την έλλειψη αυτή σίγουρα έχουν ενδιαφέρον. Δεν θα ήταν κακή ιδέα μια ιστορία της ανυποταξίας και της «απαλλαγής» λόγω ψυχολογικών προβλημάτων...

¹ Το πρωτότυπο αρχειακό υλικό της οργάνωσης και πλήθος σχετικών τεκμηρίων βρίσκονται υπό επεξεργασία από την ομάδα αυτομόρφωσης για τη Μεταπολίτευση α/74 και το περιοδικό Traverso, με σκοπό να εκδοθούν σε έναν τόμο στα τέλη του 2022, έπειτα από την ευγενική προσφορά που μας έκανε η Γιάννα Θεοφανίδου στη μνήμη του Μάκη Σέρβου.

"Ένας χρόνος πέρασε από την "πολυπόθητη" αλλαγή του ΠΑΣΟΚ και στο στρατό δέν άλλαξε τίποτα μέχρι τώρα.

Ο στρατός πού άλλοτε χρησιμοποιήθηκε σαν μέσο καταστολής των λαϊκών εξεγέρσεων -όπως στον Νοέμβρη του '73-εξακολουθεί να χρησιμοποιείται για παρόμοιους σκοπούς (παρά τις διακήρυξεις του ΠΑΣΟΚ όταν ήταν αντιπολίτευση), δηλ. για σπάσιμο άπεργιών (από προέδρους, ΗΠΑΠ κλπ.) και για την διαφύλαξη του κεφαλαίου (φαντάρια, φύλαξαν, τά γειτονικά διυλιστήρια μετά τό κλείσιμο της ΠΥΡ-ΚΑΑ για την άποφυγή επεισοδίων από τους άνεργους). Ακόμα σε μία εποχή πού η ανεργία δημιουργεί άπειρα προβλήματα στους νέους, ο στρατός χρησιμοποιείται σαν δωρεάν εργατικό δυναμικό (διάνειξη δρόμων, βοήθεια σε πυρκαγιές, σεισμούς, πλημμύρες). Οι ένέσγειες τώρα του ΠΑΣΟΚ βρίσκονται στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού του στρατού (ανάπτυξη πολεμικής βιομηχανίας, χρησιμοποίηση της ΠΥΡ-ΚΑΑ για εφοδιάσμό του στρατού, επιδόματα αξιωματικών). Με άλλα λόγια τό κράτος ισχυροποιεί τους στρατοκράτες πριν από αυτούς-γι αυτούς. Ισχυροποιεί δηλ. αυτούς πού αύριο θά έρθουν αντιμέτωποι με τό λαό στους δρόμους όπως κάνουν σε κάθε σοβαρή κρίση πού περνάει τό αστικό καθεστώς (21-4-67). Ο στρατός όμως δέν χρησιμοποιείται από τό κράτος και τό κεφάλαιο μόνο σαν μέσο καταστολής. Ο στρατός μέσα από τά καφόνια, τους ξυλοδαρμούς και τά στρατοδικεία προσπαθεί να περάσει στους νέους ένα αισθημα υποταγής ώστε όταν φύγουν απότόν στρατό να έχουν μεταβληθή σε άβουλα όντα χωρίς προσωπικότητα, έρμια στα νύχια των συμφερόντων του κεφαλαίου και της κρατικής μηχανής, με αποτέλεσμα τις αυτοκτονίες πού ούσιγιστικά είναι δολοφονίες του κράτους και των στρατοκρατών. Αν μπορούν άς θυμηθούν όλοι τις πρώτες μέρες τους στο στρατό και να σκεφτούν τί τραβάνε σήμερα οι νεοσύλλεκτοι. Για να δικαιολογηθούν οι πράξεις των στρατοκρατών έναντια στις ελευθερίες των φαντάρων, δημιουργείται αυτούς ένα κλίμα τέτοιο ώστε να περάσει σε όλους μας ο μύθος της αναγκαιότητας του αξιόμαχου του στρατού έναντια στους "εχθρούς" της χώρας (Τούρκους, έρυθρός κίνδυνος κλπ.).

Μερικοί νέοι αντιδρούν στα παραπάνω καταφεύγοντας στο τρελόχαρτο και τη λιποταξία πού όμως δέν είναι η λύση. Η λύση είναι η ανάπτυξη ενός κινήματος συμπάρτασης στους φαντάρους και στους άγώνες πού κάνουν. Τά τελευταία χρόνια μέσα στο στρατό δημιουργείται ένα κίνημα για καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, ελευθερίες πολιτικές και συνδικαλιστικές, ελευθερία λόγου και έκφρασης και για μείωση της θητείας, πού συνεχώς δυναμώνει.

Μέχρι τώρα τρεις φορές έχουν εμφανιστεί φαντάρια σε διαδηλώσεις για τά αίτήματά τους (Πολυτεχνείο 81, Πρωτομαγιά 82, Πολυτεχνείο 82). Το κράτος άνησυχώντας με τις δυσοίωνες γι αυτό εξέλιξεις προσπαθεί με διαστρεβλώσεις (δηλώσεις Δροσογιάννη μετά τη συναυλία της έπιτροπής για τό στρατό) και τρομοκρατία (έρευνες κλπ.) να σταματήσει αυτό πού έχουν ξεκινήσει οι νέοι και οι φαντάρια, με αποκορύφωμα τη σύλληψη ενός ναύτη και ενός στρατιώτη πού πήραν μέρος, μαζί με άλλους 45 στην πορεία του Πολυτεχνείου με δικιά τους πανώ και συνθήματα,

ΚΙΝΗΜΑ ΜΑΖΙΚΟ ΜΕΣΑ ΚΙ ΕΞΩ ΑΠ' ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ

ΟΧΙ ΣΤΙΣ ΔΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΑΝΤΑΡΩΝ

ΟΧΙ ΣΤΑ ΚΑΨΟΝΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΡΤΗΘΕΙ Η ΣΤΡΑΤΟΝΟΜΙΑ

ΦΥΛΑΚΕΣ-ΣΤΡΑΤΟΣ -ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΑ ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΕΞΟΥΣΙΑ

23-11-82

(Handwritten signature)

Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών
Κάτω Πατησίων- Αχαρνών

"Όλοι στην πορεία της έπιτροπής για τό στρατό
ΠΕΜΠΤΗ 5 μ.μ. ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΧΩΡΙΣΑΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΣΕ ΕΘΝΗ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ
ΠΡΩΤΟΙ ΤΟΝ ΔΙΑΙΡΕΣΑΝ ΣΕ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ & ΦΤΩΧΟΥΣ.

Από τὰ μιθράτα μας παίζοντας μέ όπλα καί ντουφέκια, ακούγοντας από τούς πατεράδες μας ιστορίες τού πολέμου καί τού στρατώμα, μυηθήκαμε στή θρησκεία τής πατρίδας καί στήν αναγκαιότητα τού πολέμου σάν μοναδικό μέσο γιά τήν υπεράσπισή της. Σ' όλο αυτό τό κλίμα συνέβαλαν σημαντικά καί οι μανάδες μας πού μάς μάθαιναν καί στρατιωτικά εμβατήρια. Μά τί σημαίνει πατρίδα; Τί είναι η Ελλάδα; Μιά λέξη στήν κορφή ενός κρατικού εγγράφου; Ένα κομμάτι γαλανόλευκο πανί; Μιά κυβέρνηση καί μια διοίκηση, πού μ' άλλα λόγια πάει νά πεί, μια χούφτα ανθρώπων πού έχοντας τόν αέρα τού σπουδαίου εκμεταλλεύονται τή δουλιά καί τόν ιδρώτα τού άλλου. Η μήπως είναι μια συνεχής διαδοχή Βασιλειάδων καί στρατηγών; Η μια συγκεκριμένη ένταση πού καθορίζεται από βουνοκορφές, ποτάμια καί θάλασσα;

Γιά μάς η πατρίδα δέν είναι καί δέν σημαίνει τίποτε. Η έννοια "πατρίδα" γεννήθηκε όταν ομάδες ανθρώπων κατέλαβαν ορισμένους γεωγραφικούς χώρους καί τούς ιδιοποιήθηκαν. Η πατρίδα είναι η πρώτη συλλογική μορφή ιδιοκτησίας καί σάν τέτοια τήν αρνούμαστε, καθώς καί οποιοδήποτε θεσμό πού τή διατηρεί καί τήν επικυρώνει (στρατός, σύνορα, διαβατήρια, εθνικά σύμβολα: σημαίες, κλπ.). Γιά μάς υπάρχουν μόνο λαοί, δηλαδή σύνολα ανθρώπων πού ζούν σε ένα συγκεκριμένο χώρο ενωμένοι γιά νά παράγουν καί νά καταναλώνουν τά απαραίτητα γιά τήν ζωή τους. Γιατί, λοιπόν, νά φάχνουμε νά βρούμε τόν εχθρό της "πατρίδας" στό πρόσωπο του Ιταλού, του Βούλγαρου, του Άλβανού, του Γιουγκοσλάβου καί του Τούρκου, αφού κι αυτοί όπως καί μεις αγωνίζονται γιά μια καλύτερη ζωή; Αυτό πού νιώθουμε εμείς γιά τήν πατρίδα δέν έγινε κατά διαταγήν, ούτε διδάχτηκε ποτέ στα σχολεία. Στ' αφεντικά όμως πού μας εκμεταλλεύονται χρειάζεται ακριβώς ο "πατριωτισμός" αυτός καί πρέπει νά είναι φανατισμένος, ώστε νά μπορεί νά εκμεταλλεύεται καί κοροϊδεύει από γενιά σε γενιά τό λαό πού πάει νά "υπηρετήσει" τή "πατρίδα" του. Μιά υπηρεσία-εκμετάλλευση πού δίνει στό αφεντικό τή δύναμη νά διατηρεί τό λαό σιλάβο του καί νά τόν τιμωρεί όταν αυτός δείχνει ανυπακοή. Έτσι, αυτός ο πατριωτισμός φέρνει σάν συνέπεια τό μιλιταρισμό πού σημαίνει τήν ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΠΑΝΩ Σ' ΕΝΑ ΕΘΝΟΣ Η Σ' ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΤΟΥ ΣΤΡΩΜΑΤΑ.

Ο μιλιταρισμός γεννήθηκε τή μέρα εκείνη πού μερικοί πήραν γιά πάρτη τους αυτό πού ανήκε σέ όλους καί αποφάσισαν νά τό κρατήσουν μέ τή δύναμη καί τή βία. Η εξουσία δέν μπορεί νά διατηρηθεί χωρίς τό στρατό.

Στό στρατό όμως πάνε νά "υπηρετήσουν" οι νέοι, πού κατά τό μεγαλύτερο μέρος τους προέρχονται από τήν εργατιά καί τήν αγροτιά, δηλαδή παιδιά τού λαού, προλετάριοι, πού μπαίνουν στήν υπηρεσία τού κεφαλαίου καί τής καταπίεσης γιά νά υπερασπίσουν ξένα πρός τά δικά τους συμφέροντα.

Στό στρατό όμως κηγαίνοντας οι νέοι νά "υπηρετήσουν" τήν "πατρίδα" υποβάλλονται σέ μια σειρά από σωματικά καί ψυχικά μαρτύρια. Σκοπός τών μαρτυρίων νά αφαιρέσουν από τό άτομο τήν κριτική του ικανότητα καί νά τού εκμηδενίσουν τήν προσωπικότητα. Ο στρατιώτης εκπαιδεύεται μόνο καί μόνο γιά νά εκτελεί τυφλά τίς διαταγές πού παίρνει από τούς γαλονάδες καί νά πυροβολεί όταν τού τό ζητήσουν.

Έτσι, ο στρατός τυφλό όργανο τής θέλησης τών αφεντικών γίνεται τό φόβητρο πού οποιοδήποτε άτομο η ομάδα προσπαθήσει νά ταραξει τήν κοινωνική καί οικονομική δομή πού έχουν επιβάλλει τά αφεντικά. Σάν τέτοιο όργανο πού είναι, λοιπόν, ο στρατός στρέφεται άμεσα ενάντια στό προλεταριάτο. Δηλαδή, όχι μόνο στηρίζει τήν εξουσία μιας χούφτας ανθρώπων μέ τρόπο δυναμικό διαθέτοντας τά τελειότερα καί αποτελεσματικότερα μέσα μαζικής εξόντωσης, αλλά χτυπάει άμεσα τό προλεταριάτο στους αγώνες πού κάνει γιά τήν χειραφέτησή του.

Ο στρατός καταπνίγει τίς λαϊκές εξεγέρσεις, επεμβαίνει καί προσπαθεί νά διαλύσει τίς δυναμικές διαδηλώσεις καί είναι στρατιώτες εκείνοι πού αντικαθιστούν στή δουλιά τους τούς εργαζόμενους όταν εκείνοι απεργούν.

Έτσι, φαίνεται ολοκάθαρα ο ρόλος πού παίζει ο στρατός στήν εσωτερική ζωή μιας χώρας. Ακριβώς γι' αυτό καί η στρατιωτική κίστα σέ κάθε κοινωνικό σύστημα απολαμβάνει ιδιαίτερα προνόμια, έχει μεγάλους μισθούς καί χαίρει τής εκτίμησης τών αφεντικών. Καί νά σκεφτεί κανείς ότι τό μεγαλύτερο μέρος από τούς μόνιμους γαλονάδες καί καραβανάδες ήταν κάποτε προλετάριοι, πού μετά τήν εξολοθρευτική επίδραση του συστήματος, έγιναν θανάσιμοι εχθροί τού προλεταριάτου.

-λενινιστικού μιάσματος— δεν είχε ποτέ θέση στις αστικές κωλοφυλλάδες.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ "ΕΠΙΤΡΟΠΗ"

Η καλπάζουσα συρρίκνωση των ακρο-αριστερών γκρουπούσκουλων μετά τις 16 Νοεμβρίου 1980, σε συνδυασμό με την αποτυχία όλων των σχημάτων "πολιτικού ψαρέματος", που επεχείρησαν από κοινού να συγκροτήσουν, ήταν οι κύριοι λόγοι που ώθησαν τον μαρξιστικό-λενινιστικό-σταλινικό-μαοϊκό συρμό να προβάλλει κεντρικά το ζήτημα του στρατού. Η αδυναμία επιβίωσης του κάθε γκρουπούσκουλου από μόνου του και οι κρυφές ελπίδες για αναβίωση ενός "παρελθοντικού μεγαλείου" ανάγκασαν τους ακρο-αριστερούς πολιτικάντηδες να δημιουργήσουν μια "Επιτροπή για το Στρατό", στην οποία δεν υπάρχει κανένα παραπανίσιο νόημα πέρα από τα κρατιστικά νοήματα του αθροίσματος των γκρουπούσκουλων που την αποτελούν. Η Επιτροπή αυτή είναι ένα από τα τελευταία εναπομείναντα πολιτικά

χαρτιά της άκρας αριστεράς του κεφαλαίου, που εδώ και καιρό ψυχορραγεί. Τα εμετικά και ύπουλα συνθήματά της για "Δωδεκάμηνη θητεία – συνδικαλισμό" και "Δημοκρατικές, ανθρώπινες συνθήκες ζωής στο στράτευμα" είναι ενδεικτικά της απατεωνίστικης λενινιστικής λογικής και ρίχνονται σαν "πλουσιοπάροχο" δόλωμα στα θολά νερά της νεολαίας. Δεν είναι δείγμα ρεφορμιστικής τακτικής αυτή η προπαγάνδα της άκρας αριστεράς, αλλά απλά το ένστικτο της επιβίωσης. Μπορεί, από τη μια πλευρά, μακροπρόθεσμα, αυτή προπαγάνδα να λειτουργεί σαν ο δούρειος ίππος του εκσυγχρονισμού, που αργά ή γρήγορα το ΠΑΣΟΚ θα προωθήσει στο στρατό, αλλά, από την άλλη, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η άκρα αριστερά στερείται ρεφορμιστικής συνείδησης. Αν ξεφωνίζει τώρα για το στρατό, αυτό δεν εντάσσεται παρά στην προσπάθειά της να αντλήσει πολιτική υπεραξία μέσα από την αυθεντική απέχθεια των νέων για τη στρατιωτική θητεία. Πέρα απ' αυτό το άμεσο κίνητρο, μέσα από τις ύπουλες εκκλήσεις για "ανθρώπινες συνθήκες στο στρατό", οι μιλιτάντες του λενινισμού

επιχειρούν να συγκαλύψουν και να καθασιάσουν τη διαχρονική βαρβαρότητα κάθε στρατιωτικής μηχανής, υπονοώντας ταυτόχρονα ότι ο δικός τους στρατός θα είναι ανθρώπινος. Σε σχέση με τις αυτοκτονίες των φαντάρων, η Επιτροπή εμφανίζεται σαν βρόμικος κάπηλος, σαν πολιτικό βαμπίρ που τρέφεται με το αίμα των αυτόχειρων, βρίσκοντας στην πράξη τους την πρόσβαση για τη χυδαία της σπέκουλα στο ζήτημα της 12-μηνιας θητείας (που άρχισε ήδη, δευλά, να υιοθετεί το ΚΚΕ). Προσπαθεί ν' απομυζήσει, μέσα από την ευαισθητοποίηση του λαού σε τέτοιου είδους ζητήματα, την πρώτη ύλη για τη διαιώνιση της λερής της ύπαρξης.

Πολύ σύντομα, το παιχνίδι τους θα αποκαλυφθεί. Το ΚΚΕ θα πάρει αμπόριζα αυτούς τους "θλιβερούς μικρούς για τα θελήματα", που προλείαινουν το έδαφος για την παρέμβασή του.

**ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ, ΠΡΟΣΟΧΗ:
ΠΙΣΩ ΑΠ' ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΙΣΤΙΚΗ
"ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ"
ΚΡΥΒΕΤΑΙ Ο ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΣ
ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ**

ΑΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΕΠΙΧΑΙΡΗΣΕΤ
**PIAZZA
MEMORIA**
ΣΤΗΝ ΕΚΑΤΕΤΑ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ

ΓΑΜΙΕΤ@ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ!

μιά διαδήλωση του 1983
ενάντια στο στρατό

Περισσότεροι από 1000 άνθρωποι ήταν συγκεντρωμένοι στην οδό Σάλωνα, έξω από τη Νομική Σχολή Αθηνών, το απόγευμα της 17ης Οκτωβρίου 1983. Ο λόγος ήταν η δημόσια καλεσμένη διαδήλωση της Επιτροπής για τον Στρατό, μιας ομάδας που ξεπήδησε από τους κόλπους της άκρας αριστεράς και έδρασε περίπου μεταξύ των ετών 1981 και 1985, ανοίγοντας για πρώτη φορά στα ελληνικά κινηματικά φράγματα, με πολιτικούς και οργανωτικούς άρους, το ζήτημα του συνδικαλισμού μέσα στο στράτευμα! Σε εκείνη τη διαδήλωση συμμετείχαν μάλιστα στρατιώτες με καλυμμένα τα πρόσωπά τους.

Τρεις μέρες νωρίτερα, στις 14 Οκτωβρίου 1983, οι μπάσοι του ΠΑΣΟΚ είχαν διαλύσει μια οργανωμένη συγκέντρωση στα Προπύλαια, που κατήγγειλε την στρατοκρατία ως άμεσα υπεύθυνη για τις αυτοκτονίες 33 φαντάρων μέσα στο 1983, συλλαμβάνοντας μάλιστα 11 διαδηλωτές από τους συγκεντρωμένους. Καταλαβαίνει κανείς ότι το κλίμα ήταν ιδιαίτερα φορτισμένο έξω από τη Νομική το απόγευμα εκείνο. Και παρότι οι κινηματικές δυνάμεις της άκρας αριστεράς ήταν μεγαλύτερες αριθμητικά από αυτές του αναρχικού χώρου, οι τελευταίοι σχημάτισαν ένα δικό τους μπλοκ, προσυγκεντρώθηκαν στο Σημέρι και έφτασαν στη Νομική πίσω από ένα πανό που έγραφε «ΚΑΤΩ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΕΙΟ -ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΟΛΟΦΟΝΕ!».

Τις επόμενες ημέρες, η αναρχική εφημερίδα Αλληλεγγύη κυκλοφόρησε με έναν λιβέλο εναντίον των αριστεριτών, εξαιρετικό δείγμα γραφής του έντονου αντικομμουνισμού που επικρατούσε σε μερίδες του αναρχικού κινήματος της εποχής. Παρόλα αυτά, η εν λόγω εφημερίδα δεν εκπροσωπούσε σε καμία περίπτωση το σύνολο του αναρχικού χώρου, καθώς τουλάχιστον δύο αναρχικές ομάδες της εποχής, η Παρέα Αναρχικών Κολωνών και η Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών Κάτω Πατσίτων-Αχαρνών είχαν φροντίσει να υποστηρίξουν την διαδήλωση της 17ης Οκτωβρίου. Φρόντισαν μάλιστα να συνταχθούν με το πολιτικό πλαίσιο της Επιτροπής για τον Στρατό, υποστηρίζοντας τα συνθήματά της, προσθέτοντας βέβαια και τα δικά τους πολιτικά χαρακτηριστικά, τα οποία είχαν μια αναρχική προοπτική εκφρασμένη μέσα από μια γλώσσα που σήμερα ίσως μας φαίνεται ανοίκεια.

Έγραφε για παράδειγμα η προκήρυξη της Παρέας Αναρχικών Κολωνών:

Όταν λοιπόν τα αφεντικά αποφασίζουν να βγάλουν τα μπάσα τους μεταξύ τους επικολούνται τον "πατριωτισμό" μας μας οπλίζουν σαν αστακούς και κατόπιν μας στέλνουν κάτω από τις ελιγμούς των επίγειων αντιπροσώπων του Θεού, να πιάσουμε "υπό πίεσης και παροτρύσεως" υπερασπιζόμενοι τα εθνικά συμφέροντα και την εθνική ακεραιότητα της χώρας.

[...] Η μόνη διέξοδος για να ξεφύγουμε από τη συνεχή και συστηματική καταπίεση από μέρος των αφεντικών και του κράτους είναι η ΕΞΕΓΕΡΣΗ που θα μας οδηγήσει στην ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ώστε να μπορέσουμε να ζήσουμε ελεύθεροι σε μια ατμόσφαιρα ειρήνης.

Από την άλλη, η Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών Κάτω Πατσίτων-Αχαρνών, σε ένα άλλο ύφος, έγραφε στην προκήρυξή της:

[...] Ο στρατός όμως δεν χρησιμοποιείται από το κράτος και τα κεφάλαια μόνο σαν μέσο καταστολής. Ο στρατός μέσα από τα κομμάτια, τους ήμιλοθαρμούς και τα στρατοδικαία προσπαθεί να περάσει στους νέους ένα αισθητή υποταγή, ώστε όταν φύγουν από τον στρατό να έχουν μεταβληθεί σε άβουλα όντα χωρίς προσωπικότητα, έργοια στα νύχια των συμφερόντων του κεφαλαίου και της κρατικής μηχανής.

Για πολλά θα μπορούσε κανείς/καμία να αναρωτηθεί σχετικά με τις προϋποθέσεις παραγωγής του αντιμπαριστικού λόγου στη Μεταπολίτευση, ιδίως στο βαθμό που ο τελευταίος επικριχόσε να συνδεθεί με τα κινήματα της Νέας Αριστεράς ή της Αυτονομίας που την προηγούμενη δεκαετία είχαν ανθίσει στα δυτικά κράτη. Αξόν απορίας είναι, πάντως, πως από τη διαδήλωση της 17ης Οκτωβρίου 1983, προτάγματα για «IS» ή «treλόκάρτα» έλειπαν από τη συνθηματολογία των διαδηλωτών, τόσο των αριστεριτών όσο και των αναρχικών. Οι λόγοι για την έλλειψη αυτή σίγουρα έχουν ενδιαφέρον. Δεν θα ήταν κακή ιδέα μια ιστορία της ανυποψίας και της «απαλλαγής» λόγω ψυχολογικών προβλημάτων...

1. Το πρωτότυπο αρχικό υλικό της οργάνωσης και πλήθος σχετικών τεκμηρίων βρίσκονται υπό επεξεργασία από την ομάδα επιμέλειας για τη Μεταπολίτευση 6/74 και το περιοδικό Traverso, με σκοπό να εκδοθούν σε έναν τόμο στα τέλη του 2022, έπειτα από την ευγενική προσφορά που μας έκανε η Γίωνα Θεοφανίδου στη μνήμη του Μάκη Σέρβου.

ΗΝ ΔΕΙΝΑΙ ΑΙΤΟΙ ΑΝΤΙ
ΟΥΣ & ΦΙΣΙΛΟΥΣ,
ΑΙ ΝΤΟΥΣΦΕΚΙΑ, ΑΚΟΥΪ
ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΩΤΕΜΑ, ΜΗΪ
ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΟΥ ΣΑΝ
ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΗΜΑ
ΕΜΒΑΤΗΡΙΑ. ΜΕ
ΕΝΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ
ΜΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΤ
ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΡΑ ΤΩ
ΑΛΛΟΥ. Η ΜΗΪΣ Ε
ΜΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ Ε
ΠΟΣΣ;

ΗΜΑΙΝΕΙ ΤΙΣΟΤΕ. Η ΕΝ
ΒΑΝ ΟΡΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΓΕΩΪ
ΕΙ Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΕΙΣ ΚΑΙ ΟΠΙΟΔΗΪΟΤΕ
ΕΙ, ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ, ΕΞΗΚΙ
ΛΑΘΗ ΣΥΝΟΛΑ ΑΝΘΡΩΪ
ΕΓΧΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΚΑΤΕΥΣ
ΚΑΙ ΕΧΧΟΥΜΕ ΝΑ ΒΛΙΣ
ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥ, ΤΟΥ
ΟΙ ΔΩΣ ΚΑΙ ΜΕΙΣ Ε
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΔΕΝ
ΕΤ' ΑΣΕΝΤΙΚΑ ΔΩΣ ΠΕ
ΕΤΑΙ ΚΑΙ ΚΟΡΟΥΪΕΙ
"ΠΑΤΡΙΔΑ" ΤΟΥ. ΜΙΑ Ι
Η ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΟ Ϊ
ΠΙΚΟΪ. ΕΤΣΙ, ΑΥΤΟΣ Ε
ΚΑΙΝΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ
Ο ΤΑ ΑΟΙΚΗΝΙΚΑ ΤΟΥ
Η ΠΟΥ ΜΕΡΙΚΟΙ ΠΪΣ
ΑΝ ΝΑ ΤΟ ΚΡΑΤΪΣΟΥΝ
ΗΘΕΙ ΧΡΪ... Ο Ϊ Μ
ΕΙ ΝΕΟΙ, ΠΟΥ ΚΑΤΑ ΚΕ
ΕΙ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΑ, ΘΗΛΑ
ΙΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑ
ΙΚΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΕ
Ϊ "ΥΠΗΡΕΤΪΣΟΥΝ" ΤΗΝ
Ϊ ΨΥΧΙΚΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΣΪ
ΕΤΗΪ ΤΟΥ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ
ΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΪΕΤΑΙ ΜΟΝ
ΟΥΝΕΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΑΛΟ

ΗΣ ΤΩΝ ΑΣΕΝΤΙΚΩΝ Ϊ
ΡΟΪΠΪΘΕΪ ΝΑ ΤΑΡΑΞΕ
ΛΕΙ ΤΑ ΑΣΕΝΤΙΚΑ. ΣΑΝ
ΜΕΣΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΠΕ
ΧΟΥΤΑΤΑ ΑΝΘΡΩΪΩΝ Ϊ
ΕΪΣΗΜΑΤΙΚΟΤΕΡΑ ΜΕΣΑ Ϊ
ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ Ϊ
ΡΟΪΣΕΙΣ, ΕΠΕΜΒΑΙΝΕΙ ΚΑ
ΕΙΝΑΙ ΣΤΡΑΤΪΪΪΕΣ Ε

TRAVERSO

antifa

Αθήνα, Ιούνιος 2022